

Examenul național de bacalaureat 2026

**Proba E. d)
Psihologie**

SIMULARE

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

I. TÉTEL

(30 pont)

Minden alábbi kérdésre vonatkozóan írja a vizsgalapra a kérdés számát és a helyes válasznak megfelelő betűjelet! Egyetlen helyes válaszlehetőség van.

1. Az érzet csak az alábbi tulajdonságokat tükrözi:
 - a. egy tárgy vagy jelenség összetett tulajdonságait az analizátor közvetlen hatása révén
 - b. konkrét és jellegzetes tulajdonságokat, sematikusan adottan
 - c. egy tárgy vagy jelenség elkülönült tulajdonságait az analizátor közvetlen hatása révén
 - d. egy tárgy vagy jelenség elkülönült tulajdonságait az analizátor közvetett hatása révén
2. Az észlelés információt nyújt egy tárgy/jelenség összes konkrét tulajdonságáról, ezért azt mondjuk, hogy:
 - a. gazdag tartalmú
 - b. szegényes tartalmú
 - c. sematikus
 - d. Panoramikus
3. Egy autómechanikai mérnök azt a feladatot kapja, hogy rajzoljon le egy autómotort. A mentális síkon létrehozott kép a következőre utal:
 - a. auditív információkra
 - b. heurisztikus információkra
 - c. általános képzetre
 - d. az idő észlelésére
4. Matei különbözőképpen reagál az iskolai kötelezettségeivel kapcsolatban a szüleivel és a barátaival való kapcsolatában. Ezt a reakciót a következők váltják ki:
 - a. általánosító értelmi folyamatok
 - b. másodlagos és elsődleges képek jelenségei
 - c. az intuitív-figuratív cselekvések mechanizmusai
 - d. pulzálással és feszültséggel jellemezhető motivációs tevékenységek/folyamatok
5. Új vagy váratlan helyzetekkel való találkozáskor szükségessé válik a szervezet újraaktiválása, átszervezése és energetikai újraelosztása, valamint az érintett személy feszültségének növelése vagy csökkentése. Ez a következő pszichés eljárásoknak köszönhető:
 - a. érzelmek
 - b. észlelések
 - c. kogníciók
 - d. Emlékezés
6. A repülőgép-pilóta szakmájában fontos:
 - a. a figyelem időbeli tartóssága, amikor egyetlen tárgyra koncentrálnak
 - b. a figyelem elterelése
 - c. azon elemek mennyisége, amelyekre a figyelmet irányítani és összpontosítani tudja
 - d. a figyelem merevsége
7. Az addiktív viselkedések (dohány-, alkohol- vagy drogfüggőség) feladása akarati erőfeszítést igényel. Ez a helyzet az akaratlagos erőfeszítés következő irányával magyarázható:
 - a. a cselekvés halogatása
 - b. egy cselekvés gátlása
 - c. a cselekvés időszakos folytatása
 - d. a cselekvés elnapolása
8. A képzetalkotás során létrejövő kép az észlelési képhez viszonyítva:
 - a. másodlagos
 - b. elsődleges
 - c. összetettebb
 - d. tartalmában gazdagabb
9. Adela szívesen gyakorol és tanul fizikát, valamint különböző versenyeken vesz részt, ami azt mutatja, hogy ebbe az irányba orientálódik. A példa a következőt szemlélteti:
 - a. világ- és életszemléletét
 - b. törekvéseit
 - c. meggyőződéseit
 - d. érdeklődési körének jelenlétét
10. A kalács illata Rodicában kellemes érzelmi állapotot ébreszt, amely a nagymamája házában töltött ünnepi időszakra emlékezteti. A megnyilvánuló folyamat:
 - a. a kognitív folyamatok affektív tónusa
 - b. emóció
 - c. hangulat
 - d. magasabb rendű érzelem

II TÉTEL

(30 pont)

Adott a következő szöveg:

Úgy tartják, hogy a beszéd annyira befolyásolhatja a gondolkodást, hogy az ennek hatására módosulhat, vagy a korlátozhatják a beszéd során használt szavak. Ez azt jelenti, hogy az emberek csak annak a nyelvnek a keretein belül képesek gondolkodni, amellyel rendelkeznek.

a) Adja meg a jelentését két lelki folyamatnak/jelenségnek melyre utalást talál a szövegben!

6 pont

b) Írja le három jellemzőjét az a) pontban bemutatott egyik lelki folyamatnak/jelenségnek!

6 pont

c) Magyarázza meg a szövegben tárgyalt és az a) pontban meghatározott lelki folyamatok/jelenségek közötti kölcsönhatást körülbelül egy oldal terjedelemben úgy, hogy a fogalmakat a sajátos pszichológiai jelentésükben használja.

8 pont

d) Személtesen egy konkrét példával a beszéd funkcióinak egyikét

4 pont

e) Érveljen személyes nézőpontja alapján arra vonatkozóan, hogy az absztrakciók létrehozása magasabb rendű művelete a gondolkodásnak, mint az összehasonlítás.

6 pont

III TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget:

1926 február 16-ának hideg hajnalán született Frankfurtban, Németországban egy kislány. Margot Betti Frankn nevet adták neki nagymamája és nagynénje tiszteletére – egy egyszerű név, amelyet gyengéden kellett kimondani, nem történelmi súllyal. Szülei, Otto és Edith Frank számára Margot a ígéretekkel teli világ kezdete volt. Minden mosolyt, első lépést, minden apró pillanatot feljegyeztek, mintha megállíthatnák az időt, mielőtt a történelem összetörné azt. Margot egy meleg, rendezett házban nőtt fel, ahol a könyvek mindig volt az asztalon helyük, és a jóról és rosszról szóló beszélgetések korán elkezdődtek. Haja színe sötét, szeme nagy és tiszta, természete szelíd, visszahúzó, de értelemmel teli. Ismerősei szerint nem kellett hangosan beszélnie ahhoz, hogy meghallják. Egy gyerekkori barátja így emlékezett: „Margot mindenben sikeres volt, amit csinált, de soha nem dicsekedett. Olyan ember volt, akiben teljes mértékben megbízhattál.”

Amikor a Frank családot arra kényszerítették, hogy elhagyják a náci Németországot és Amszterdamba költözzenek, Margot diszkréten és méltósággal alkalmazkodott. Gyorsan megtanulta a holland nyelvet (...) és továbbra is kiválóan teljesített az iskolában. Fegyelmezett, figyelmes, példás tanuló volt – nem ambícióból, hanem a kötelességtudat mély érzésétől. Abban az időben, amikor a gyűlölet elkezdett beszivárogni Európa minden szegletébe, Margot még hitt az oktatás erejében és az emberek jóságában. De a világ nem hagyta, hogy egyszerű álmokkal foglalkozzon. 1942 júliusában a Frank család deportálási parancsot kapott. Margot volt a célpont. Mindössze tizenhat éves volt. Ugyanazon az estén a szülők úgy döntöttek, hogy eltűnnek. Így a Frank család – Otto, Edith, Margot és Anne – elbújt Amszterdamban a Prinsengracht 263. szám alatti Titkos Melléképületben. A keskeny falak és az eltakart ablakokra mögött az élet suttogva folyt tovább. Anne írt, nevetett, hangosan álmodott. Margot ezzel szemben hallgatott és tanult. Egyedül készítette a házi feladatait, csendes szigorral, próbálva rendet tartani a kaotikus világban, amelyben már nem voltak szabályok. Az volt az álma, hogy bábává váljon, segítse a gyermekek világra jövetelét, életét mások gondozásának szentelje. Álma valahol a tiszta remény formája volt – hogy ott legyen, amikor az élet elkezdődik, még ha a halál közepette is élt, amely vadászott rájuk. Margot, akárcsak nővére, naplót vezetett. De ezt a naplót soha nem találták meg. Senki sem tudja, milyen gondolatokat írt bele, milyen félelmeket rejtett a lapok közé, milyen imákat intézett a csillag nélküli éjszakákhoz. Ami megmaradt belőle, azok mások emlékei – gesztusok árnyai, kedvességtöredékek, egy nyugodt intelligencia visszhangjai. A történelem elvette a hangját, de a jelenlétét nem.

1944 augusztusában a Frank családot elárulták és letartóztatták. Először Westerborkba, majd Auschwitzba, végül Bergen-Belsenbe szállították. Ott, Margot és Anne a sár és a szenvedés mezején töltötték életük utolsó hónapjait. Az éhség, a hideg és a tifusz többet tettek, mint bármely katona. 1945 februárjában, röviddel a tábor felszabadítása előtt, Margot meghalt. 19 éves volt. Néhány nappal később Anne is elhunyt. A nővérek, akik egy szobát, egy titkot és egy csendet osztottak meg, együtt távoztak. Margotról keveset beszéltek. Anne vált a elveszett generáció hangjává, az ártatlanság szimbólumává, akit meggyilkoltak, a névé, amely az egész világon felhangzott. De Margot nélkül az a napló soha nem jöhetett volna létre. Ő volt a vihar mögötti csend, az egyensúly, a láthatatlan támasz. Ahogy Otto Frank később mondta, „állandó fény egy házban, amely a sötétben élt”. Margot Frank nem részesült hírnévben, nem jelent meg

idézetekben, sem emlékművekben. De a maga csendes módján képviselte a legfőbb bátorságot: embernek maradni egy olyan világban, amely elvesztette az emberiességét. És története, bár majdnem elveszett, emlékeztet minket arra, hogy a történelem nem csak azokból a hősökől áll, akik írnak, hanem azokból a lelkekből is, akik méltósággal élnek – és meghalnak anélkül, hogy valaki hallaná a hangjukat.

(<https://www.facebook.com/asmarandi.alexandra>: Margot Frank–sora tăcută din spatele unui jurnal care a schimbat lumea)

Az adott szövegből kiindulva teljesítse az alábbi kéréseket:

1. Nevezze meg C. G. Jung elmélete alapján Margot Frank temperamentumának típusát. Írjon a szöveg alapján két gondolatot/kijelentést, amely alátámasztja adott választát! Pontot ér:
 - a. Margot Frank temperamentumának megnevezése C.G. Jung elmélete szerinti **2 pont**
 - b. a szöveg bármely két olyan gondolatnak/állításnak a kiválasztása, amely az adott választ alátámasztja **4 pont**
2. Úgy gondolja, hogy Margot Frank egy máltóságteljes személy? Egy a szövegre való hivatkozással indokolja meg adott választát **4 pont**
3. A szöveg pontosítja Margot Frankra vonatkozóan az a tényt, hogy *a képviselte a legfőbb bátorságot: embernek maradni egy olyan világban, amely elvesztette az emberiességét*. A megadott szöveg alapján említse meg két okot, amelyek alátámasztják ezt az állítást! **6 pont**
4. Mutassa be, fél oldal terjedelemben G. W. Allport elmélete alapján Margot Frank karakterét, kiemelve ennek egy kardinális és két fő vonását! Pontot ér:
 - a. Margot Frank karakterének egy kardinális vonásának kiemelése **2 pont**
 - b. Margot Frank karakterének bármely két fő vonásának kiemelése **4 pont**
 - c. a bemutatás koherenciája **1 pont**
 - d. a terjedelmi keretekhez való igazodás **1 pont**
5. Indokolja azt az állítást, miszerint *a jellem kialakulása a gyerekkorban kezdődik azonnal a születést követően, a szociális tanulás során, nagyon változatos utakon.* **6 pont**